

Wijkuitvoeringsplan **Hooge Zwaluwe**

Juli 2025

**Plan van
aanpak**

Duurzame toekomst in Hooge Zwaluwe

In het nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat we in 2050 in Nederland geen aardgas meer gebruiken. Dat betekent dat woningen en gebouwen op een andere manier verwarmd moeten worden. Ook het verwarmen van water en koken gebeurt dan niet meer met aardgas. Overstappen naar aardgasvrij wonen is moeilijk en duurt lang. Daarom beginnen veel gemeenten, net als de gemeente Drimmelen, nu al met plannen maken. Dat doen we samen met bewoners en andere betrokken partijen die meedenken.

In 2022 stelde de gemeenteraad van Drimmelen de Transitievisie Warmte (TVW) vast. In deze visie staat, onder andere, per buurt beschreven welke warmteoplossingen het meest kansrijk zijn en hoe snel wijken van het aardgas af kunnen. Uit onderzoek bleek dat de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe (CBS-buurt De Heerlijkheid Hooge Zwaluwe) een goede plek was voor een plan voor aardgasvrij wonen. Belangrijke redenen hiervoor zijn: de kansen voor de aanleg van een gezamenlijke warmteoplossing (zoals een warmtenet), steun van

Waarom dit plan er is en waar het over gaat

Dit plan laat zien wat er in de afgelopen 1,5 jaar is ontdekt en besloten. Ook staat er een duidelijk stappenplan in voor hoe de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe tot 2030 energie kan besparen en kan beginnen met aardgasvrij wonen. Het plan is samen met buurtbewoners gemaakt en in overleg met netbeheerder Enexis en woningcorporatie Woonvizier.

Het plan helpt bewoners met:

- **Wat kan men zelf doen:**
acties om de woning klaar te maken voor de toekomst, zoals isoleren of anders verwarmen.
- **Hulp en ondersteuning:**
uitleg over hulp die inwoners kunnen krijgen, zoals subsidies, leningen en advies aan huis.

Inhoudsopgave

1. Plan van aanpak

1.1. Maatregelen en acties	pagina 4
1.2. Rolverdeling	pagina 7

2. Monitoring en evaluatie

2.1 Risicoanalyse	pagina 9
2.2 Indicatoren (Meetpunten)	pagina 13

Begrippenlijst	pagina 14

1. Plan van aanpak

Voor een succesvolle overstap naar duurzame energie in Hooge Zwaluwe is een goede samenwerking en een duidelijk plan nodig. Daarom is een plan van aanpak gemaakt, op basis van onderzoeken gesprekken en bijeenkomsten met bewoners.

1.1 Maatregelen en acties

Met deze acties willen we bewoners helpen met een succesvolle overstap naar duurzame energie.

Bewoners bewust maken en goed informeren

We hebben een duidelijk stappenplan voor bewoners gemaakt. Dit helpt bewoners om hun huis energiezuinig en klaar voor aardgasvrij te maken. Hierin staat ook wat de gemeente kan doen om te helpen en ondersteunen, zoals subsidies en de inzet van energieadviseurs en energieambassadeurs en lek checks. In de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe worden de komende jaren activiteiten georganiseerd om bewoners te helpen en meer te leren over energie. Zo krijgen zij betrouwbare informatie over en ondersteuning van:

- **Regionaal Energieloket (REL)** – het Energieloket van de gemeente Drimmelen is het centrale punt waar bewoners hun vragen kunnen stellen over energie besparen en verduurzamen.
- **Energiebespaarteam** – het Energiebespaarteam van de gemeente helpt bewoners met een huis onder de gemiddelde WOZ-waarde van de gemeente (< € 376.000 in 2022). Het team helpt met kleine en grote energiebesparende maatregelen. Zij zorgen dat het huis goed in orde is en zij helpen met isoleren, vooral bij koopwoningen.

- **Wijkwandeling** – We organiseren minimaal 1 keer per jaar een wijkwandeling. Dit is een leuke route langs voorbeeldwoningen in de buurt. Bij de wijkwandeling werken we samen met bestaande initiatieven, zoals de wandelclub of de Duurzame Huizen Route. Zo bereiken we meer mensen. Belangrijk is ook om meer voorbeeldwoningen te vinden en meer mensen mee te laten doen.
- **Dorpscafé** – Er komt een dorpscafé waar bewoners meer informatie kunnen krijgen, vragen kunnen stellen en ervaringen kunnen delen. Het dorpscafé gaat niet alleen over energie of duurzaamheid, maar ook over veiligheid. Minimaal 2 keer per jaar is er een dorpscafé over energie of duurzaamheid. Bijvoorbeeld over: isoleren, energie besparen, ventileren, samen inkopen, energiecontracten, salderingsregels en geldzaken.

Samen inkopen

In de buurt zijn er weinig mogelijkheden voor gezamenlijke warmteoplossingen. Maar andere dingen kunnen wel samen gedaan worden, bijvoorbeeld door samen in te kopen. De gemeente organiseerde eerder inkoopacties voor zonnepanelen. Omdat deze acties relatief duur zijn voor een kleine groep en veel mensen mee moeten doen, organiseren we dit voor de hele gemeente. Daarbij kijken we naar samen inkopen van glasisolatie¹ of (hybride) warmtepompen. Dit wordt waarschijnlijk na 2026 opgepakt. Ook al organiseren we gezamenlijke inkoopacties voor de hele gemeente, we zorgen altijd voor duidelijke communicatie en informatie hierover in de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe.

¹ Op dit moment zijn andere vormen van isolatie (zoals dak- of spouwmuurisolatie) beperkt mogelijk vanwege de Wet Natuurbescherming en benodigde ontheffing. In hoofdstuk 2.1 Risicoanalyse staat meer informatie over deze beperking en wat er de komende jaren wordt opgezet om dit weer mogelijk te maken.

Gemeentelijke subsidie voor isolatie (NIP) verder aanbieden in de buurt

De gemeente heeft in 2024 een isolatiesubsidie opgezet, vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). Deze subsidie is voor mensen met een koopwoning gebouwd voor 1992, met een energielabel D, E, F of G (of 2 slecht geïsoleerde bouwdelen) en een WOZ-waarde (in 2022) onder € 376.000. In de Koninginnebuurt geven we extra aandacht aan deze subsidie. Zo weten meer inwoners ervan en wordt het makkelijker om mee te doen.

Onderzoek naar extra financiële mogelijkheden

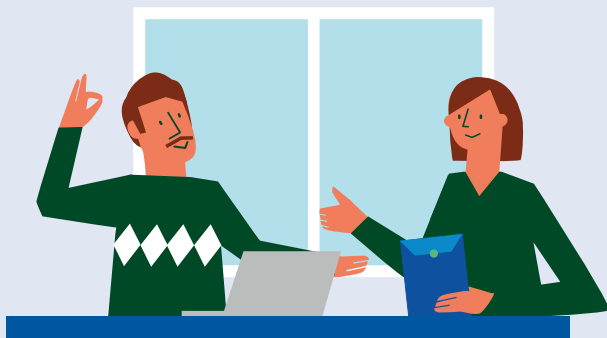
Er zijn verschillende subsidies en leningen beschikbaar waar inwoners gebruik van kunnen maken. Deze worden duidelijk uitgelegd in een handig stappenplan. Inwoners kunnen dit plan aanvragen of ophalen bij de gemeente. Zelfs met subsidies en leningen blijft het verduurzamen van een woning duur, vooral bij isoleren, ventileren en overstappen op een duurzame manier van verwarmen. Voor veel bewoners is dit lastig om te betalen. Daarom kijkt de gemeente of extra financiële ondersteuning mogelijk is.

Duidelijke en goed afgestemde communicatie

Tijdens de uitvoering van het plan worden verschillende communicatiemiddelen ingezet om bewoners te informeren over de activiteiten. Hiervoor stellen we een communicatieplan op, waarvoor de basis al tijdens dit traject is gemaakt. De gemeente is het eerste aanspreekpunt en regelt de communicatie. Meer informatie hierover staat bij Rolverdeling.

Volgen en beoordelen van het plan

We volgen vanaf het begin hoe het gaat. Zo kunnen we bijsturen als dat nodig is. Bij Monitoring en evaluatie staat hoe we dat precies aanpakken.

1.2 Rolverdeling

Goede samenwerking tussen alle betrokken partijen is heel belangrijk voor het succes van dit plan. Hieronder staat wie welke rol en taak heeft en hoe dat goed geregeld wordt.

Kartrekkersgroep

De gemeente stelt een projectleider aan. Die persoon regelt de uitvoering van het plan en houdt overzicht. De projectleider werkt goed samen met het Energieteam van de gemeente. Minimaal 4 bewoners uit de werkgroep helpen actief mee aan het organiseren van acties. Hoeveel zij doen, verschilt per actie. Soms nemen zij de leiding, soms niet. Ook willen enkele bewoners in de werkgroep aanspreekpunt voor de buurt zijn. De kartrekkersgroep komt minimaal 1 keer per kwartaal samen. In deze bijeenkomsten bespreken ze acties die bezig zijn of nog moeten komen, de communicatie en hoe alles gevolgd wordt.

Klankbordgroep

Het Energieteam van de gemeente bestaat uit beleidsadviseurs. Zij worden tijdens de uitvoering betrokken als dat nodig is. Ook worden de Energieambassadeurs op de hoogte gehouden van wat er gebeurt. Zij denken mee en geven feedback op documenten die worden gemaakt.

Ondersteuning

Het Energieteam Bespaarteam van de gemeente bestaat uit energieadviseurs, een technisch medewerker, vrijwillige lekcheckers, vrijwillige energieambassadeurs en klusvrijwilligers. Zij worden tijdens de uitvoering betrokken als dat nodig is. De verschillende taken en rollen van deze partijen binnen het team staan op de gemeentelijke website drimmelen.nl/hulp-bij-energie-besparen.

Communicatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie over dit plan richting bewoners van de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe, bewoners van de gemeente Drimmelen, ondernemers en andere belanghebbenden, zoals woningcorporatie Woonvizier.

Stappenplan

Samen met buurtbewoners is een stappenplan gemaakt voor duurzaam wonen. Het proces is vertaald naar een overzichtelijke brochure: duidelijk en praktisch voor iedereen. In de brochure staat wat bewoners zelf aan de woning kunnen doen, welke hulp er is van de gemeente en wanneer de bewoner welke stappen kan zetten richting een energiezuinige, comfortabele woning.

2. Monitoring en evaluatie

Er zijn veel dingen die invloed kunnen hebben op de warmtetransitie in de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe. Om te weten wat mogelijke risico's zijn, is er een risicoanalyse gedaan. Ook zijn er een aantal meetpunten gekozen om tijdens de uitvoering te volgen hoe het gaat.

2.1. Risicoanalyse

Hieronder staan de risico's voor de uitvoering van dit plan en wat we doen om deze te verkleinen.

Ontwikkeling (nieuwe) technieken

De energietransitie is continu in beweging. Technieken veranderen snel. Er komen steeds nieuwe manieren bij om energie te besparen of huizen duurzaam te verwarmen. Dit plan kijkt tot 2030. We verwachten geen grote veranderingen die de gekozen oplossingen zullen vervangen. De focus ligt op het stap voor stap ondersteunen van bewoners om hun huis energiezuinig en klaar voor aardgasvrij te maken.

Elektriciteitsnetwerk

Het elektriciteitsnetwerk van Nederland wordt steeds voller. Steeds meer mensen gebruiken stroom om hun huis te verwarmen of leveren zelf stroom terug, bijvoorbeeld met zonnepanelen. Daardoor moet het netwerk worden uitgebreid. Als dat niet lukt, kan dat de overgang naar duurzaam verwarmen vertraagen. Daarom is netbeheerder Enexis al vroeg betrokken bij dit proces. Zo zijn de plannen goed afgestemd. Voor de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe worden op dit moment geen problemen verwacht. De gemeente en Enexis blijven in gesprek over ontwikkelingen om op tijd te kunnen bijsturen.

Plan voor bescherming van dieren en planten

De Wet Natuurbescherming verbiedt het vernietigen, doden, verwonden van beschermde dieren of hun verblijfplaatsen. Beschermde soorten zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen leven vaak in woningen, bijvoorbeeld in de spouwmuur of onder de dakpannen. Als je je woning wilt verduurzamen, bijvoorbeeld met dak- of spouwmuurisolatie, moet je hier rekening mee houden. Soms is daar onderzoek voor nodig en moet je een speciale vergunning aanvragen. Dit kost tijd en geld.

De overheid, provincies en andere partijen hebben hiervoor een oplossing bedacht: natuurvriendelijk isoleren. Dit maakt het makkelijker om te isoleren zonder dat je zelf onderzoek moet doen of een omgevingsvergunning moet aanvragen. De isolatie moet wel gedaan worden door isolatiebedrijven die gespecialiseerd zijn in natuurvriendelijk isoleren (Gemeente Drimmelen > Duurzaamheid > Natuurvriendelijk isoleren). Voorlopig mogen per dorp maar een beperkt aantal huizen geïsoleerd worden. Het isolatiebedrijf houdt bij welke huizen dat zijn.

Voor de (middel)lange termijn kan een gemeente voor een groot gebied een ontheffing aanvragen voor 10 jaar. De gemeente moet dan onderzoeken waar beschermde diersoorten leven. Ook moet de gemeente een plan maken om deze dieren goed te beschermen. Dit plan heet een SoortenManagementPlan (SMP). Het maken van een SMP duurt ongeveer 2 jaar. De gemeente vraagt met dit plan een omgevingsvergunning aan bij de provincie. Een ecologisch onderzoeksbureau ontwikkelt het SMP. Vanaf augustus 2025 gaan ecologen in onze gemeente op zoek naar beschermde vogels en vleermuizen. Naar verwachting heeft de gemeente Drimmelen eind 2026 een gebieds-gerichte omgevingsvergunning. Dan geldt er geen maximaal aantal isolaties meer per dorp. Maar uw isolatiewerk moet wel passen bij het SMP. In het SMP staat waar beschermde diersoorten leven en hoe daarmee rekening mee te houden. Ook moet je een isolatiebedrijf inschakelen dat natuurvriendelijk isoleert.

Energiekosten

De afgelopen jaren zijn de kosten van (basis)voorzieningen zoals energie sterk gestegen. Dit komt onder andere door de oorlog in Oekraïne en de handel in grondstoffen. Door deze stijging in kosten is de inflatie hoger geworden. Dit betekent dat mensen meer geld kwijt zijn aan hun maandelijkse kosten en dat het moeilijker kan zijn om geld te sparen. Veel bewoners weten niet zeker hoe de energieprijs zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Dit kan ervoor zorgen dat zij het lastig vinden om te investeren in maatregelen om te verduurzamen zoals isolatie of duurzaam verwarmen. Daarom laat het stappenplan voor bewoners zien welke subsidies en financiële hulp er zijn. Ook zijn er verschillende (gratis) hulpmiddelen van de gemeente om huishoudens te helpen met energie besparen en hun energierekening te verlagen, zoals de Energieambassadeurs en een lek check. Zo kunnen bewoners hun maandelijkse energiekosten verlagen.

Beperkende regelgeving

Bij het verduurzamen van woningen moet er rekening worden gehouden met de regels. Voor huizen die een monumentale status hebben of die deel zijn van het beschermd dorpsgezicht gelden extra regels. Daardoor kunnen ze bepaalde aanpassingen aan hun huis niet doen. Bijvoorbeeld spouwmuur-, glas- en dakisolatie zijn niet altijd mogelijk. In de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe staan relatief veel monumentale woningen. Daarom is in het stappenplan extra aandacht besteed aan de extra stappen die zij moeten zetten in het verduurzamen.

Veranderingen in overheidsbeleid en wetten

Als de overheid wetten verandert, kan dat veel invloed hebben op hoe mensen denken en voelen over het nemen van maatregelen. Soms worden mensen juist extra gemotiveerd, soms niet. Een voorbeeld is de verandering in plannen voor de verplichte hybride warmtepompen of het stoppen met de salderingsregeling. Door dit soort veranderingen kunnen mensen minder zin krijgen om stappen te zetten. Dit is een risico voor de uitvoering van plannen. Het is niet altijd mogelijk om op voorbereid te zijn op deze veranderingen. Daarom proberen we bewoners zo goed mogelijk te helpen. We geven duidelijke informatie over maatregelen, regels, geld en hulp die er is.

Betrokkenheid van bewoners

Mensen die een huis kopen of huren, zijn vaak zelf verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun woning. In de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe is er nu nog geen gezamenlijke oplossing voor duurzame warmte. Daarom moeten mensen zelf overstappen naar duurzaam verwarmen. Het succes van het plan hangt af van deelname en betrokkenheid van bewoners. Tot nu toe was er weinig betrokkenheid. Er is geen actieve dorpsraad of groep huurders die samenwerkt. Dat maakt het moeilijker om bewoners te bereiken via een netwerk. Daarom is het belangrijk om bewoners beter te informeren. De uitvoering richt zich op het verspreiden van goede informatie en kennis over verduurzaming.

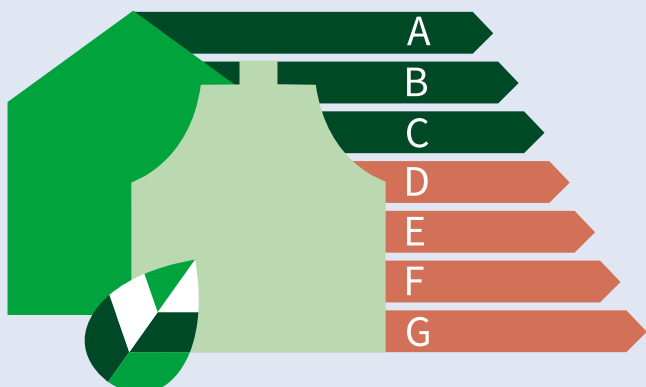
2.2 Indicatoren (Meetpunten)

Om de voortgang van de warmtetransitie in de buurt ten noorden van het spoor in Hooge Zwaluwe te meten worden een aantal belangrijke punten gevolgd. In onderstaande tabel staat een overzicht van deze meetpunten(indicatoren).

Bespreken van de resultaten

De resultaten van de metingen worden elk jaar besproken in het Energieteam van de gemeente. Ze worden ook besproken met de wethouder en met de karterekkersgroep tijdens hun vaste overleg.

Indicator	Uitwerking	Frequentie	Actiehouder
Aardgasvrije woningen	Aantal woningen zonder gasaansluiting	Jaarlijks	Enexis
Gasverbruik	Totale gasverbruik van buurt (temperatuur gecorrigeerd)	Jaarlijks	Energieteam gemeente
Energielabels	Aantal woningen met een verbeterde energielabel	Jaarlijks	Energieteam gemeente
Bezoeken	Aantal bezoeken afgelegd door energieambassadeurs	Jaarlijks	Energieteam gemeente
Uitgevoerde lek checks	Aantal uitgevoerde lek checks	Jaarlijks	Energieteam gemeente

Begrippenlijst

Aardgasvrij

Een woning of buurt die geen aardgas meer gebruikt voor verwarming, warm water en koken. Er worden duurzame alternatieven gebruikt, zoals bijvoorbeeld een warmtepomp.

Broeikasgassen

Gassen in de lucht die de warmte van de aarde vasthouden. Ze zorgen ervoor dat het op aarde warmer wordt. Een bekend voorbeeld is CO₂ (koolstofdioxide). Deze gassen komen vooral vrij door het verbranden van olie, gas en steenkool.

CO₂ (koolstofdioxide)

CO₂ is een gas dat vrijkomt als we brandstoffen verbranden, zoals benzine, gas of hout. Het zorgt ervoor dat de aarde warmer wordt. Hoe meer CO₂ we uitstoten, hoe sterker het klimaat verandert.

Duurzaam / Duurzaam wonen

Duurzaam wonen betekent leven en wonen op een manier die goed is voor het milieu. Je probeert zo weinig mogelijk schade aan de natuur te doen. Bijvoorbeeld door:

- minder energie te gebruiken
- minder vervuilende stoffen (zoals CO₂) uit te stoten
- energie te gebruiken uit zon of wind.

Energieadviseur / Energieambassadeur

Een expert of vrijwilliger die met je meedenkt over manieren om energie te besparen in jouw woning, vaak kosteloos of tegen een kleine vergoeding.

Energielekken / Lek check

Een onderzoek in jouw woning om te kijken waar warmte ontsnapt, bijvoorbeeld via kieren of slecht sluitende ramen en deuren. Door deze plekken te dichten, bespaar je energie en zit je er warmer bij.

Energietransitie

De overstap van fossiele brandstoffen, zoals aardgas en olie, naar duurzame energie, zoals zonne- en windenergie. Dit is nodig om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

Energiezuinig

Een energiezuinige woning gebruikt weinig energie. Dat kan door goede isolatie, zuinige apparaten en soms ook door zelf energie op te wekken, bijvoorbeeld met zonnepanelen.

Hybride warmtepomp

Een combinatie van een kleine elektrische warmtepomp en een cv-ketel op gas. De warmtepomp zorgt voor verwarming op gewone dagen, de ketel springt bij als het erg koud is. Zo verbruik je minder gas zonder aan comfort in te leveren.

Isolatie

Het aanbrengen van materiaal dat warmte binnenhoudt in de winter en buitenhoudt in de zomer. Denk aan dak-, vloer-, of muurisolatie en dubbel of triple glas. Isoleren is vaak de eerste stap naar een energiezuinige woning.

Stap voor stap verduurzamen

Je kunt jouw huis stap voor stap verbeteren. Begin bijvoorbeeld met isoleren, eerst het dak, daarna de muren of vloer. Later kun je overstappen op elektrisch verwarmen. Zo blijft het duidelijk en beter te betalen.

Toekomstbestendige woning

Een woning die klaar is voor de toekomst: duurzaam, comfortabel, veilig en zonder aardgas.

Warmtepomp

Een elektrisch apparaat dat warmte haalt uit de lucht, bodem of het grondwater om de woning en water te verwarmen. Een alternatief voor de cv-ketel op gas.

Warmtenet

Een netwerk van leidingen dat warmte van een centrale bron naar woningen brengt. Je hebt dan geen eigen verwarmingsketel of (hybride) warmtepomp meer nodig.

Wooncomfort

Hoe prettig en comfortabel jouw huis aanvoelt. Een goed geïsoleerd en energiezuinig huis is vaak tochtvrij, warm in de winter en koel in de zomer.

Zonnepanelen

Apparaten op het dak die zonlicht omzetten in elektriciteit. Met zonnepanelen wek je (deels) jouw eigen stroom op en verlaag je de energierekening.